

Alžběta Löblová

Intenzifikace záporu v mluvené britské angličtině

Negative intensification in spoken British English

Bakalářská práce, Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK, srpen 2015

Posudek vedoucí práce

Alžběta Löblová zkoumá ve své bakalářské práci poměrně rychle se měnící oblast intenzifikátorů. Zaměřila se na způsoby intenzifikace záporu a pro analýzu si zvolila současnou neformální mluvenou britskou angličtinu, kde lze očekávat široký rejstřík a relativně vysokou frekvenci intenzifikátorů.

Teoreticky vychází práce jednak z velkých gramatik současné angličtiny a jednak z prací věnovaných specificky oběma zkoumaným oblastem – záporu a intenzifikátorům. Seznam použité literatury je proto obsáhlý a je třeba ocenit, že většinu zdrojů si autorka vyhledala a prostudovala sama. Již v teoretické části práce se ukazuje, že klasifikace intenzifikátorů se u různých autorů podstatně liší. Komplikuje ji navíc skutečnost, že intenzifikace záporu není omezena jen na adverbialní intenzifikátory, ale může vznikat kombinací prostředků různých jazykových rovin.

Materiál čerpala autorka z demograficky uspořádané mluvené složky Britského národního korpusu, která obsahuje přepisy neformálních dialogů. Přestože výchozím krokem byly konkordanční řádky zahrnující záporný výraz (viz str. 29), výběr dokladů, které obsahují intenzifikaci záporu, musel být proveden manuálně, v některých případech (opakování záporného výrazu) s oporou v audio-nahrávkách dialogů. Tímto způsobem autorka shromáždila 106 dokladů (100 vět) intenzifikace záporu, které popsala podrobně v analytické části práce.

Intenzifikátory dělí autorka do dvou základních skupin podle míry idiomatičnosti. Jednu skupinu tvoří intenzifikátory, jejichž výskyt je vázán na konkrétní konstrukci (*not give a shit*) nebo na určitá slovesa (*not HAVE (got) a clue*). Intenzifikátory druhé skupiny (‘constructions with negative import’) taková omezení nemají. Vedle těchto dvou skupin intenzifikátorů identifikovala autorka další specifické způsoby intenzifikace záporu: záporovou shodu, emfatické opakování záporného výrazu, užití *never* ve významu *not* a inverzi.

Díky zvolenému postupu excerptce se autorce podařilo postihnout poměrně široké spektrum intenzifikačních prostředků: kromě adverbialních intenzifikátorů často popisovaných v mluvnících angličtiny doložila intenzifikační fráze jako např. *a (flat) bit* nebo *by any stretch of imagination*. Některé z nich jsou na pomezí idiomatičtějších spojení, např. *a word* intenzifikuje záporné tvary sloves mluvení, slyšení a chápání, jiné mohou mít poziční preference, např. *no way* se často objevuje na začátku promluvy. V neformálním mluveném jazyce se podle očekávání objevila jako intenzifikátory i expletiva. Zajímavé je (desetkrát zastoupené) emfatické užití *never* ve významu *not*, kde *never* odkazuje na jeden specifický okamžik, obvykle v minulosti (např. *never came over today did he?*). Autorka si všímá také kombinace intenzifikačních prostředků: obvyklé je spojení opakování záporných výrazů a

adverbiálního intenzifikátoru. V případech opakování záporu autorce kombinace s příznakovou emfatickou intonací umožnila klasifikovat opakování jako prostředek intenzifikace.

V každé fázi bakalářské práce musela autorka překonat jistá úskalí: z rozdílných teoretických přístupů k intenzifikaci a intenzifikátorům si v teoretické části zvolila jako výchozí bod pro analýzu klasifikace Duškové a kol. (1988) a Palacios-Martínez (1996). Obtížná byla kvůli povaze materiálu i excerpce relevantních dokladů (nestandardní formy záporných výrazů, nutnost odlišit emfatické opakování od opakování způsobeného jinými faktory, fragmentární povaha některých promluv). Při popisu intenzifikace se ukázalo, že je někdy třeba dodatečné excerpce, aby bylo možné dobře popsat kolokabilitu nebo syntaktické chování daného intenzifikátoru.

I když autorka uvádí počty intenzifikátorů, analyzovaný vzorek není dost velký na to, aby bylo možné popsat spolehlivě frekvenční zastoupení jednotlivých typů intenzifikace (idiomatické intenzifikační konstrukce se navíc vyskytují jen ojediněle). Přínos práce ale spočívá v tom, že místo aby dokumentovala výskyt intenzifikátorů popsáných v literatuře, postupovala autorka ‚zdola‘ a pečlivou analýzou excerpovaných dokladů ukázala širší a rozmanitost prostředků intenzifikace záporu v současné mluvené britské angličtině.

Závěr

Práce Alžběty Löblové splnila požadavky kladené na bakalářské práce. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně hodnotím jako výbornou až velmi dobrou.

V Praze 25.8.2015

doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.